

Recomanacions per a empreses i persones treballadores sobre actuacions vinculades a les situacions que es puguin produir per l'efecte del coronavirus SARS-CoV-2

- Document consensuat el 11/3/2020, d'acord amb la informació disponible en aquesta data
- Revisable en funció de l'evolució de la situació

Font:

Introducció

Els coronavirus són virus que generalment causen malalties benignes en les persones. El coronavirus SARS-CoV-2 és un nou tipus de coronavirus que pot afectar les persones i que es va detectar per primera vegada el desembre del 2019 a la ciutat de Wuhan, província de Hubei, a la Xina.

Els símptomes més comuns són febre, dificultat per respirar o tos. En els casos més greus, la infecció pot causar pneumònia, insuficiència renal i altres complicacions.

Segons les informacions disponibles, el nou coronavirus SARS-CoV-2 es pot transmetre entre humans per via respiratòria per un contacte estret amb una persona infectada, a una distància inferior a un metre.

En aquest context es considera necessari:

- Proveir d'informació laboral les empreses i les persones treballadores.
- Recomanar les mesures de prevenció de riscos laborals que cal adoptar, centrades en les actuacions ambientals, organitzatives i individuals sobre els treballadors i les treballadores, amb l'objectiu de minimitzar el risc.
- Proposar les actuacions possibles en l'àmbit de les relacions laborals que s'han consensuat perquè Catalunya tingui una proposta unificada de mesures i accions que permeti dur a terme una millor actuació coordinada a les empreses.
- Traslladar algunes consideracions sobre la determinació de la contingència davant l'exposició d'una persona treballadora a un agent biològic que li comporta un període d'aïllament preventiu.

I. Fonts d'informació per a les empreses i les persones treballadores

Atès que el coneixement sobre el mecanisme de transmissió, el nombre de persones infectades, la gravetat i altres característiques del coronavirus SARS-CoV-2 i la consegüent malaltia COVID-19 estan en progrés continu, cal estar ben informats. En conseqüència, és necessari estar pendents de les instruccions que les autoritats sanitàries puguin emetre per diferents canals d'informació, en consonància amb les competències que aquestes tenen en el control i el seguiment de la malaltia a Catalunya.

Els canals d'informació són els següents:

Departament de Salut

Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-CoV-2

Preguntes i respostes sobre el nou coronavirus 2019-nCoV

COVID-19: Informació actualitzada

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

https://treball.gencat.cat/ca/ambits/seguretat_i_salut_laboral/riscos_i_condicions_treball/mesures_per_risc/risc-biologic/

Per què és important rentar-se les mans

Rentar-se les mans

Departament d'Interior

https://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil_a_catalunya/plans-territorials/proccat-pla-dactuacio-per-pandemies/

II. Recomanacions de mesures preventives i organitzatives

A les empreses

En compliment dels deures en matèria preventiva, l'empresa ha d'emprendre les actuacions que calgui. Els instruments més adequats per preveure les mesures preventives són l'avaluació de riscos laborals i la planificació preventiva, que caldrà actualitzar amb els criteris establerts en aquest document, per a la concreció, a cada centre de treball, de les mesures que cal prendre en funció del sector i dels llocs de treball. Els serveis de prevenció han de tenir un paper d'assessorament rellevant i específic en el disseny i l'execució de les mesures que s'especifiquen a continuació. Així mateix, aquestes mesures caldrà consultar-les, o acordar-les quan s'escaigui, seguint els procediments legalment previstos, amb els comitès de seguretat i salut, o amb la participació dels delegats i delegades de prevenció, sens perjudici dels temes que afectin les relacions laborals, que hauran de ser canalitzats cap als òrgans de participació i representació legals.

A més, en la revisió de l'avaluació de riscos s'haurà de preveure les mesures concretes per a persones treballadores especialment sensibles i persones d'especial risc per les seves condicions biològiques o personals conegudes.

Mesures ambientals

- Netegeu sovint les superfícies amb els productes habituals. Elimineu, en la mesura que sigui possible, els objectes que siguin difícils de netejar.
- Faciliteu els mitjans per al rentat freqüent de les mans amb aigua i sabó.
- Proporcioneu, a totes les ubicacions de l'empresa, els subministraments suficients i assequibles per a la higiene personal (per exemple, productes per a la higiene de les mans, tovalloletes o mocadors de paper d'un sol ús per eixugar-se les mans i recipients, preferentment amb tapa i pedal, per llençar-los).
- Es recomana disposar d'un nombre suficient de dispensadors amb solucions hidroalcohòliques, en funció de les característiques dels espais i de la seva ocupació, i cal garantir-ne el re-ompliment.
- Ventileu adequadament els espais i els llocs de treball, si és possible, de manera natural (obrint les finestres), d'acord amb la normativa establerta:

–Reial decret 486/1997, de 14 d'abril, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut als llocs de treball.

–Reial decret 1027/2007, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament d'instal·lacions tèrmiques als edificis (RITE).

Mesures organitzatives generals

Promoveu mesures per a la higiene respiratòria i la tos, així com el rentat freqüent de les mans. Entre altres mesures, cal tapar-se la boca i el nas amb mocadors d'un sol ús o amb la cara interna del colze en el moment de tossir o esternudar i rentar-se les mans de seguida.

Informe-ne les persones treballadores i establiu mecanismes de comunicació permanent:

- Baseu les vostres actuacions en informació contrastada.
- Desenvolpeu i distribuïu material informatiu, a més de les estratègies de resposta i protecció personal.
- Assegureu-vos que les comunicacions arriben d'una manera entenedora a tots els treballadors i treballadores.
- Desenvolpeu els mitjans per a la comunicació (per exemple, línies d'accés directe, webs especialitzats, sistemes de missatgeria instantània o canals de

distribució) de les accions que cal dur a terme entre les persones treballadores i la cadena de relacions i subministraments de l'empresa.

- Establiu la coordinació comunicativa necessària amb les empreses externes contractades i afectades per activitats relacionades amb les vostres actuacions (per exemple, la neteja, el manteniment, la seguretat, etc.).

Valoreu l'ajornament dels viatges laborals i seguiu les recomanacions de les autoritats sanitàries que trobareu a http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_A-Z/C/coronavirus-2019-ncov/material-divulgatiu/comunicat-exteriors-recomanacions-transit-internacional-persones.pdf.

Es recomana vehicular mesures de flexibilitat per al personal, com ara el teletreball, en els casos en què sigui possible, o pactes específics segons la casuística productiva de l'empresa acordats amb la representació unitària o sindical de les persones treballadores.

En cas que s'hagin d'aplicar mesures organitzatives de prevenció de contagi, tingueu en compte la prevenció de l'estigma i la confidencialitat.

Cal recordar la necessària confidencialitat de les dades mèdiques i diagnòstiques; la confirmació d'un cas de coronavirus negatiu mitjançant un informe mèdic no permet, en cap cas, fer públiques altres dades mèdiques.

En qualsevol cas, les empreses han de donar per escrit a totes les persones treballadores les instruccions relatives a les mesures individuals o col·lectives que s'adoptin.

A les persones treballadores

Mesures individuals

- Els treballadors i treballadores que presentin símptomes compatibles amb la infecció pel coronavirus SARS-CoV-2 (febre, dificultat per respirar o tos, o els que determinin les autoritats sanitàries) han de trucar al 061 i seguir les indicacions de l'autoritat sanitària. Es recomana en qualsevol cas que abans de trucar al 061 es faci el test que trobareu a <http://canalsalut.gencat.cat/coronavirus-test/>

- Cal tapar-se la boca i el nas amb mocadors d'un sol ús o amb la cara interna del colze en el moment de tossir o esternudar i rentar-se les mans de seguida.

- És essencial reforçar les mesures d'higiene habituals, rentar-se sovint les mans amb sabó o desinfectar-les amb solucions hidroalcohòliques, especialment després del contacte directe amb persones.

•Es recomana evitar el contacte estret i mantenir distància social amb persones que mostrin signes d'afecció respiratòria, com ara tos o esternuts. •Pel que fa a l'ús de mascaretes:

- Només es recomana l'ús de la mascareta de protecció individual, o de l'equip individual auto-filtrant, en els casos en què s'hagi prescrit (pel sector d'activitat o per una exposició directa).
- Tan sols es recomana que portin una mascareta quirúrgica, és a dir, les que eviten el contagi sobre l'entorn, les persones malaltes o sospitoses de tenir la malaltia.
- No es recomana l'ús de la mascareta a la resta de treballador si treballadores que no el tinguin prescrit.

Mesures especials per a treballadors i treballadores que presten serveis en entorns d'assistència medicosanitària, sociosanitària i residencial

Les persones que presten serveis d'atenció en entorns d'assistència medicosanitària, sociosanitària i residencial (com ara serveis residencials assistits de gent gran, discapacitat i salut mental) tenen un risc superior al de la població general.

El concepte de persona treballadora que presta serveis en entorns d'assistència medicosanitària, sociosanitària i residencial correspon a tota activitat que implica que la persona hagi de dur a terme una intervenció directa o indirecta a un pacient que ha estat diagnosticat d'infecció per coronavirus SARS-CoV-2o que és sospitós de ser-ho i, en aquest sentit, inclou tant el personal sanitari com el personal no sanitari (d'atenció, personal de neteja, manteniment, etc.).

Per tant, les empreses que presten serveis en aquests àmbits d'activitat han de tenir permanentment actualitzada la informació, a efectes de coordinació de l'activitat preventiva.

Les recomanacions sobre les mesures de protecció de la salut d'aquests treballadors i treballadores amb risc derivat de la seva activitat laboral les trobareu en el procediment d'actuació davant de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-CoV-2 (Agència de Salut Pública de Catalunya):

http://salutpublica.gencat.cat/web/.content/minisite/aspcat/vigilancia_salut_publica/alertes_salut_publica/Nou-coronavirus-2019-nCoV/Procediment-actuacio-nCoV.pdf

En el cas del personal sanitari es recomana que els equips de protecció individual respiratòria siguin mascaretes autofiltrants de molt alta protecció, tal com es descriu en els documents següents:

- Equips de protecció individual (EPI) respiratòria per protegir el personal treballador contra l'exposició a agents biològics per via respiratòria
- Guia d'actuació per a la prevenció de riscos laborals davant d'agents biològics perillosos altament transmissibles en centres sanitaris.

En els procediments que generen aerosols, s'han de reduir al mínim el nombre de persones presents en l'habitació i totes han de portar:

- Mascareta d'alta eficàcia, preferiblement de tipus FFP3 (en cas que no n'hi hagi, de tipus FFP2)
- Protecció ocular ajustada de muntura de muntura integral o protector facial complet.
- Guants.
- Bata impermeable de màniga llarga (si la bata no és impermeable i es preveu que hi haurà esquitxos de sang o altres fluids corporals, cal afegir-hi un davantal de plàstic).

III. Possibles actuacions en l'àmbit de les relacions laborals.

Mesures organitzatives

Recomanació genèrica d'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)

En el cas que la situació preventiva ho requereixi, es recomana prioritzar l'ús intensiu de les TIC a les empreses com a alternativa per a la realització del treball, les reunions presencials, els desplaçaments i els viatges. Les TIC propicien l'adaptació organitzativa i substitueixen la ubicació física al centre de treball, com ara el correu electrònic, el telèfon o la connexió remota a la mateixa estació de treball), de manera que minimitzen el risc.

Teletreball (e-treball) i treball a distància (flexibilitat locativa)

D'acord amb l'apartat genèric anterior és recomanable, preferentment quan la situació preventiva ho requereixi, vehicular mesures de flexibilitat, com ara el teletreball, en els casos en que sigui possible i ho permeti l'activitat o sector, així com el treball a distància.

Si el teletreball no està regulat al conveni d'aplicació, a l'empresa o al centre de treball, l'empresa i la representació legal de les persones treballadores o individualment, si no hi ha representació legal o sindical, cal pactar o negociar-ne la viabilitat amb caràcter temporal, a més de la forma de prestació d'aquest treball i el proveïment dels mitjans necessaris per portar-lo a terme. En qualsevol cas, l'empresa ha de vetllar per l'acompliment de les previsions de la llei, especialment en matèria de riscos psicosocials i ergonomia.

A aquests efectes es pot prendre ne consideració l'apartat corresponent en aquesta matèria de les [Recomanacions per a la negociació col·lectiva en matèria de gestió del temps de les persones treballadores](#), i també el contingut [de l'Acord interprofessional de Catalunya 2018-2020](#) i de [l'Acord europeu sobre el teletreball](#).

[http://treball.gencat.cat/web/.content/13 - consell relacions laborals/documents/04 - _recursos/publicacions/arxius/recomanacionsnctemps.pdf](http://treball.gencat.cat/web/.content/13_-_consell_relacions_laborals/documents/04_-_recursos/publicacions/arxius/recomanacionsnctemps.pdf)

<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7702/1693384.pdf>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:c10131&from=ES>

Altres mesures

Es proposa adoptar, preferentment i temporalment, mesures de flexibilitat interna negociades pel que fa a possibles modificacions de la jornada segons els procediments pactats i/o legals per modificar-la, en funció de causes objectives que n'aconsellin l'adaptació, en un context d'equilibri entre les necessitats empresarials i les necessitats de les persones treballadores i que possibilitin adaptar les necessitats particulars de la situació.

En cas que hi hagi raons justificades, per exemple, i sempre tenint en compte les premisses de l'acord, la temporalitat i l'equilibri, es proposen mesures com aquestes:

- Ajustaments de la producció
- Acordar bosses horàries per tal de flexibilitat i adaptar la situació a les necessitats productives
- Possibles adaptacions del calendari laboral
- Programació o reprogramació d'activitats formatives o informatives
- Redistribució de la jornada laboral, d'acord amb la regulació laboral i convencional

- Establiment de sistemes de permisos que permetin ajustar la càrrec de treball
- Establiment de regles de compensació per al període de reorganització del temps de treball

A aquests efectes es pot prendre en consideració l'apartat corresponent en aquest matèria de les [Recomanacions per a la negociació col·lectiva en matèria de gestió del temps de les persones treballadores](#), i també el contingut de [l'Acord interprofessional de Catalunya 2018-2020](#) i de [l'Acord marc europeu sobre el teletreball](#).

Tot i així, si no hi ha opció a cap altra mesura alternativa i sigui necessari suspendre el contracte de treball, caldrà valorar la via més adequada al cas concret d'entre les que es preveuen els articles 45 i 47 de l'Estatut dels treballadors.

IV. Consideracions sobre la determinació o no de contingència davant l'exposició d'una persona treballadora a un agent biològic que li comporta un període d'aïllament preventiu

El Reial Decret-Llei 6/2020, de 10 de març, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en l'àmbit econòmic i per a la protecció de la salut pública, preveu mesures amb la finalitat d'evitar la propagació de la malaltia COVID-19 i mantenir la protecció social dels treballadors i treballadores per compte propi o aliè.

En el seu article cinquè s'inclou la previsió que els períodes d'aïllament o contagi de les persones treballadores tindran la consideració, amb caràcter excepcional, de situació assimilada a accident de treball, exclusivament per a la prestació econòmica d'incapacitat temporal del sistema de Seguretat Social.

Davant l'obligació de confinament o aïllament, en el teletreball pot ser una alternativa, d'acord amb la normativa laboral, a la incapacitat temporal i la suspensió del contracte de treball. En concret, en aquells casos en què no hi ha una patologia incompatible amb el treball, o bé, quan l'aïllament no és incompatible amb la possibilitat efectiva de realitzar aquest per altres mitjans no presencials. En aquells casos en què s'opti per aquesta mesura cal acordar la forma i les condicions de prestació d'aquest tipus de treball descrites anteriorment.